

Det naturnära Helsingfors

Det naturnära Helsingfors

Helsingfors är en grön och havsnära stad. Som ett resultat av århundraden av målmedvetet arbete har Helsingfors en fin och mångsidig skatt av grönområden. I vår gröna omgivning kan man skönja stilar och ideal från olika tidsperioder.

Grönområdena är helsingforsarnas andningshål: oaser för avkoppling och rekreation. I grönområdena kan man promenera eller göra utflykter, leka och syssla med sina hobbyer, eller bara sitta på en parkbänk och njuta av naturens lugn.

Helsingfors parker erbjuder upplevelser året om. En del njuter av musikens puls, andra av att följa med hur fåglarna bygger sina bon. Många skidar, joggar eller gymnastiserar i grupp. Andra är på picknick. Det viktigaste är att må bra på ett naturligt sätt.

I den här broschyren har vi samlat exempel på vad det gröna Helsingfors har att erbjuda. De parker du känner och älskar mest kanske ligger i dina hemkvarter. Med broschyrens och kartans hjälp kan du göra upptäcktsresor också till Helsingfors övriga uppfriskande grönområden.

Vi önskar dig njutningsfulla stunder i Helsingfors gröna oaser!

📍 *Helsingfors föddes kring Vanda ås mynning vid Gammelstadsfjärden.*

Bild Scanfoto

Bild Mikko Koivistoinen

Det naturnära Helsingfors	3
Upplevelser och växtrikets skönheter	6
Alpparken	6
Esplanadparken	6
Trollstensparken	8
Ilveskorpiparken	8
Den japanskinspirerade parken	11
Brunnsparken	11
Björnparken	13
Degermyrparken	13
Leninparken	14
Maila Talvios park	14
Mejlans arboretum	17
Gräsviksparken	17
Sibeliusparken	19
Krigshistoriska parker	19
Tjärholmen	21
Tölövikén	21
Hundparker	21
Skogsstigen ger lugn och energi	22
Centralparken	23
Nybondas	25
Skojarberget	25
Naturstigar	26
Lekens glädje	27
Fält och trädgårdar	28
Tomtbacka gård	29
Höbärgning på Domarby gård	29
Koloniträdgårdar och odlingslotter	30
Herrgårdarna ger en fläkt kulturhistoria	32
Hertonäs herrgårdspark	33
Naturens under i skyddsområdena	34
Vik-Gammelstadsfjärden	35
Alltid sommar i vinterträdgården	37
Karta över grönområden	39

Upplevelser och

Alpparken

10

Viborgsgatan – Tivolivägen – Helsingegatan (Åshöjden)

Mellan Borgbackens nöjespark och järnvägen ligger Alpparken vars historia sträcker sig ända till 1800-talet. Alpparken är en populär park där stadsborna trivs. Stämningen i parken skapas av gräsmattor, dammar med fontäner, en liten dansbana, en utsiktsterrass, körsbärsträd och ett kargt klipplandskap.

 Bild Kikka Niittynen

Esplanadparken

3

Södra esplanaden – Norra esplanaden (Gardesstaden)

Esplanadparken är ett kulturhistoriskt värdefullt skyddsobjekt i hjärtat av Helsingfors. Stadens mest kända representationsparks 200-åriga historia omfattar de skeden då Helsingfors blev landets huvudstad och stadens empirekärna byggdes.

Då huvudstaden på 1800-talet blev allt internationellare var "Espan" den plats där man visade upp sig. På söndagarna klädde stadens herrskap upp sig och tog en eftermiddagspromenad i Esplanadparken. I dag är Esplanadparken med sina lindalléer och praktfulla planteringar ett populärt område där stadsborna och tillfälliga gäster gärna vistas och promenerar. Parken som omges av värdefulla kulturbyggnader är under sommaren full av färggrant liv.

 Bild Helsingfors stadsmuseums bildarkiv

 Bild Jari Lehtonen

växtrikets skönheter

Trollstensparken

22

Trollstenvägen (Mosabacka)

Trollstensparken som ligger i ett område med villor och låga flervåningshus utnyttjades förr som förvaringsplats för skrot och jordhögar. År 1997 fick parken ett nytt, tilltalande utseende. Nu är den ett mångsidigt och populärt grönområde.

I Trollstensparken finns en hällmarksskog med fantastiska furor, vandringsleder, en gräsklädd sluttning formad som en amfiteater och dessutom olika spelområden och lekredskap. En av parkens specialiteter är området med ängsväxter som prästkragar och ängsnejlikor. Parkens skönhet kompletteras med buskrosor och körsbärsträd.

➔ Bild Roy Koto

Ilveskorpiparken

29

Svartviksvägen (Nordsjö)

Ilveskorpiparken som är ungefär trettio år gammal är en grön oas omgiven av tät bebyggelse. Mitt i parken finns den nästan runda dammen Kangaslampi och runt den en gångväg. Söder om dammen har man återanlagt ett litet kärrområde.

Ilveskorpiparken renoverades grundligt år 1998. Nu pryds den av stensulpturer och skönheter ur växtriket: hortensior, perenner, vattenväxter samt ståtliga knäckepilar. I parken finns lekområden för både små och större barn.

➔ *Två träbryggor har byggts i dammen Kangaslampi.*

Bild Roy Koto

Den japanskinspirerade parken ²⁷

Kasbergsvägen 12-16 (Hertonäs)

I den japanskinspirerade parken i Kasberget kan du känna en fläkt av Fjärran Österns exotik. I en terrassliknande sluttning mellan höghusen ligger den orientaliska parken, byggd på 1990-talet, med sina bambustaket, spåntak och stenarrangemang. Trädgården består av fyra delar med olika karaktär, tillägnade de sagoväsen som behärskar de fyra väderstrecken. På våren blommar en förtrollande vacker körsbärsdunge i sluttningen.

👉 *Sten är ett vanligt byggnadsmaterial i japanska parker.*

Bild Kikka Niittynen

Brunnsparken ²

Stora Allén – Ehrenströmsvägen – Östra Allén

Brunnsparken är en av Helsingfors äldsta parker. På 1800-talet fanns det en berömd badinrättning i parken. Såväl finländska ståndspersoner som badgäster från utlandet såg Brunnsparken som sin mötes- och nöjesplats. I slutet av 1800-talet förändrades parken från en herrskapets lyxpark till en populär folkpark.

Brunnsparken är helsingforsarnas mest traditionella område för uteliv och rekreation. Närheten till havet, klipporna, den varierande terrängen och de stora gräsmattorna erbjuder möjligheter för många hobbyer och för att bara trivas i parken. Från Brunnsparkens stränder går förbindelsebåtar till flera av de närliggande öarna: Långören, Stora Räntan och Ugnsholmen.

👉 Bild Kikka Niittynen

Björnparken

8

Femte linjen (Berghäll)

Björnparken är ett bra exempel på ett fungerande invånarsamarbete. Sommartid pryds parken av en stor plantering sommarblommor som staden sköter tillsammans med "Björnparkens faddrar", det vill säga grannhusens invånare.

I början av 1900-talet var Björnparken känd under namnet Agricola-parken. Som det nuvarande namnet indikerar finns det en björn i parken, konstnären Jussi Mäntynens granitskulptur *Björn vid myrstack*.

👉 *Invånarna deltar i försommarens planteringsarbete i Björnparken.* Bild Roy Koto

Degermyrparken

14

Kanubergsvägen, Degermyrvägen (Haga)

Degermyrparken är mera känd som Rhodoparken. De äldsta rhododendronplantorna planterades år 1975 som ett fältförsök för Helsingfors universitet. Nu har de hunnit växa sig fantastiskt stora.

Den skogliga parken är som vackrast i juni då rhododendron och park-azaleor blommar. Du kan också beundra blomsterprakten uppifrån, från tre utsiktsplattformar som kan nås också med rullstol. Rhododendron-buskarna blommar inte alltid lika yppigt. En riklig blomning följs ofta av ett mer anspråkslöst år.

👉 Bild Kikka Niittynen

Leninparken

9

Vattenborgsgatan (Åshöjden)

Leninparken byggdes ursprungligen i en karg och nästan trädlös klippssluttning. Den bland helsingforsarna förhållandevis okända och ganska lilla parken är ovanligt frodig trots den torftiga växtplatsen. Den mångsidiga floran i parken härstammar från en trädgårdsutställning som hölls där 1961–1962. Den attraktiva helheten kompletteras av flera träd- och buskararter. Tillsammans med den bredvidliggande Alpparken är Leninparken ett givande besöksmål.

📍 Bild Kikka Niittynen

Maila Talvios park

12

Fölisövägen (Mejlans)

Maila Talvios park som byggdes i början av 1990-talet ligger framför republikens presidents tjänstebostad, Talludden. Till minnet av författaren Maila Talvio som bodde i Mejlans har det i parken rests en skulptur av Laila Pullinen, *Östersjöns dotter*. Den omges av ett jordkonstverk som föreställer vågors rörelse. I parken finns två dammar med cirkulerande havsvatten, Storvikaren och Lillvikaren. Vattenmotivet kompletteras av planteringar.

➔ *Maila Talvios park är en stämningsfull oas i närheten av Fölisön.*

Bild Kikka Niittynen

Mejlans arboretum 13

Mejlansvägen, Johannesbergsvägen (Mejlans)

Helsingfors enda parklika arboretum ligger i närheten av Förlisön, Mejlans villaområde, Lillhoplax och Munksnäs.

I Mejlans arboretum finns cirka 140 arter och underarter av vedväxter. Områdets äldsta växter planterades år 1967. I arboretumet finns dessutom en samling av cirka hundra underarter av gamla och ovanliga buskrosor som blommar som vackrast i juli. Träden och buskarna har försetts med namnskyltar som gör det enklare att identifiera arterna.

Det finns tre arboretum i Helsingfors: Nackböle arboretum, Viks arboretum och Mejlans arboretum. Ett arboretum är ett område där man har planterat olika träd och buskar, i första hand för uppvisning, undervisning och forskning. Arboretumen är också populära rekreativsområden.

 Bild Kikka Niittynen

Gräsviksparken 4

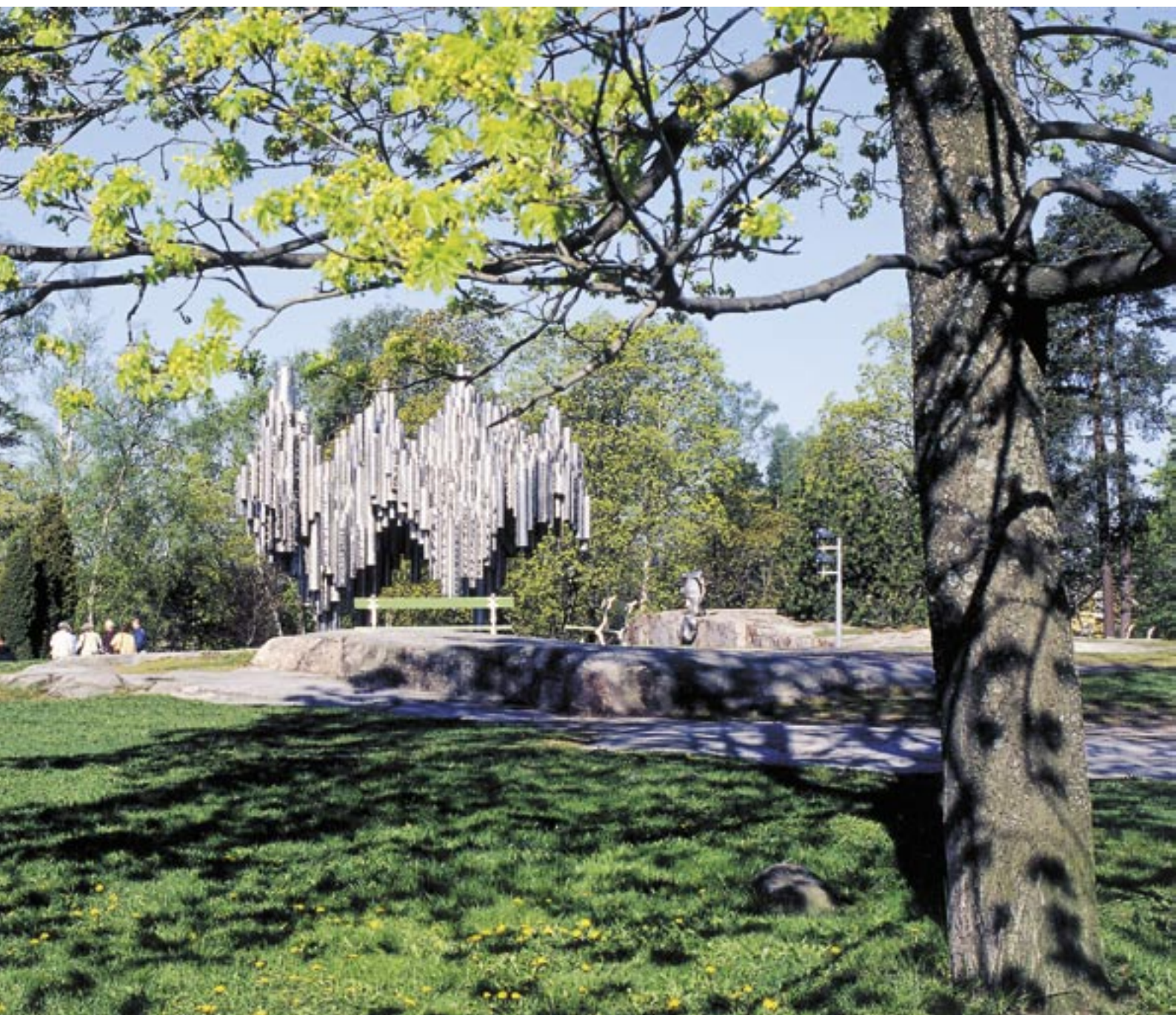
Bottenhavsgatan (Gräsviken)

Gräsviksparken ligger intill kanalen och byggdes i det nya bostadsområdet i början av 1990-talet. Parkvyerna hålls öppna med hjälp av de låga planteringarna. På södra sidan av kanalen finns en lekpark.

 Kanalen och planteringarna ger Gräsviken karaktär.

Bild Kikka Niittynen

Sibeliusparken

Mechelingatan (Bortre Tölö)

6

Sibeliusparken, som förr gick under namnet Hummelviksparken, fick sitt nuvarande namn år 1945 för att ära mästerkompositören Jean Sibelius på hans 80-årsdag.

Sibeliusparken är en del av ett omfattande parkområde i den västra innerstaden. Den är en omväxlande, fritt formad landskapspark som har byggts upp i den böljande terrängen. En av parkens specialiteter är ett stånd masurbjörkar som planterades för att hedra president Mauno Koivisto på hans 60-årsdag år 1983. Björkarna växer vid hörnet av Mechelingatan och Sommargatan.

📍 I Sibeliusparken står Sibeliusmonumentet som har skulpterats av professor Eila Hiltunen. Bild Kikka Niittynen

Krigshistoriska parker

15 23 25

Under första världskriget lät ryssarna bygga två befästningszoner runt Helsingfors, för att skydda S:t Petersburg. En del av dessa befästningar är belägna på parkområdet. Fästningsvallarna skyddas av fornminneslagen och man kan studera dem bl.a. i Brasparken i Baggböle, i Tranbackaparken i Tranbacka och i Grävparken i Jakobacka.

📍 Fästningsvallar i Brasparken.

Bild Kikka Niittynen

Tjärholmen

1

Norra kajen (Kronohagen)

Tjärholmen är den perfekta platsen för den som vill njuta av havsvindar och växlande stadsvyer. Trots att holmen är så liten finns där bl.a. en restaurang inhytt i en bod, en lekpark för barn, en hundpark med badplats, en plats för uppträdanden och evenemang samt en tvättbrygga för mattvätt.

Tjärholmen iståndsattes på 1990-talet till en fungerande park. Sitt namn har holmen fått av den tjära som i forna dagar förvarades där och användes för att tjära träfartyg.

Ytterligare information om Helsingfors holmar får du i holmhandboken på idrottsverkets Internetsidor: www.hel.fi/liv/ulkoilu/saaristo.html.

📷 Bild Kikka Niittynen

Hundparker

Hundparkerna är friluftsområden för hundar där de får rasa fritt. I vissa inhägnader finns det skilda områden för små och för stora hundar. Det finns fler än 80 hundparker runt om i Helsingfors.

En förteckning över hundparkerna finns på Internet: www.hkr.hel.fi/viher.

📍 *I Torsnäs i Hertonäs har hundarna en egen badstrand.* Bild Kikka Niittynen

Tölöviken

7

Mannerheimvägen – Helsingegatan (Tölö)

Tölöviken är pärlan i Helsingfors centrum. Den grunda havsviken omges av parker och promenad- och cykelvägar. Hagasunds park och Hesperiaparken är de mest kända av Tölövikens parker. De utsirade trävillorna på Fågelsångens klippor speglar sig i vikens vatten.

📍 *Hesperiaparken är en populär friluftspark.*

Bild Kikka Niittynen

Det naturnära Helsingfors

Skogsstigen ger

Skogarna utgör stommen i Helsingfors nätverk av grönområden. I Helsingfors sköts skogarna med tanke på rekreation och utomhusaktiviteter för stadsborna. Inom vissa skogsområden betonas naturskyddet.

📍 Bild grönavdelningens bildarkiv

lugn och energi

Centralparken

16 17 18 19

Centralparkens breda skogsområde börjar vid Dal och fortsätter genom Britas och Svedängen ända till Tomtbacka i norra Helsingfors. I Centralparken, som klyver staden, finns skog för friluftsliv och rekreation men också värdefulla skyddsobjekt: Långforsen, Grotens fors, Tomtbacka urskogsområde och Nackböle arboretum.

↑ I Centralparken kan du på vintern höja konditionen t.ex. genom att åka skidor.

Bild Mikko Koivistoinen

Ytterligare information på Internet: www.hel.fi/keskuspuisto

↩ Grotens fors.

Bild Vladimir Pohtokari

Nybondas

30

Nybondasvägen (Nordsjö)

I Nybondas kan du röra dig i skogen eller spana ut mot horisonten från klipporna vid havsstranden. Ett intressant tillägg till Nybondas ger Ratauddens lagunlika vikar som berättar om hur landet långsamt har höjt sig efter istiden. Rataudden hör till Helsingfors naturskyddsområden.

Du kan upptäcka Nybondas t.ex. genom att vandra längs en naturstig.

↩ Bild Kikka Niittynen

Skojarberget

5

Österviksgatan – Segelmakargränden

Skojarberget är ett omtyckt frilufts- och rekreationsområde med skogar och hav. Längst ute på udden kan du samla nya krafter genom att bara sitta och beundra det öppna havet. På Skojarberget finns små sommarstugor. Staden har hyrt ut områdena med sommarstugor till sommarstugeföreningar.

↩ Bild Kikka Niittynen

Naturstiggar

Naturstigarna erbjuder dig en möjlighet till mångsidiga naturstudier. Det finns naturstiggar bl.a. i Vik, Tomtbacka och Nybondas. I Stenudden finns en naturstig med exempel på olika trädslag. Den är planerad särskilt för rörelsehandikappade och synskadade.

Ytterligare information om naturstigarna finns på Internet: www.hkr.hel.fi/viher.

 Bild Helsingfors stads miljöcentral /
Kyösti Huotari

Lekens glädje

I Helsingfors finns mer än 60 lekparkar med utomhus- och inomhusaktiviteter för barn i lek- och skolålder. Verksamheten leds av socialverket. Lekparkerna fungerar året runt som trivsamma träffpunkter för stadsbor i alla åldrar.

I de flesta lekparkerna finns plaskdammar, spelfält och olika klätterställningar. På vintern finns det dessutom en skridskobana i många lekparkar.

Vid sidan av lekparkerna finns det i Helsingfors cirka 250 lekplatser utan ledd verksamhet.

📍 *Lekparken Stagparken i Havs-Rastböle.*

Bild Vladimir Pohtokari

En förteckning över lekplatser och -parker finns på Internet: www.hkr.hel.fi/viher.
Ytterligare information om lekparvsverksamheten finns på socialverkets Internetsida: www.hel.fi/sosv/toimipaikat/leikkipuistot.htm.

Fält och trädgårdar

Tomtbacka gård

20

I norra ändan av Centralparken, vid en krök av Vanda å, ligger Tomtbacka gård som ägs av staden. Gårdens historia börjar på 1500-talet. Till nuvarande Tomtbacka gård hör flera av den tidigare herrgårdens bostadshus och en ladugård med husdjur.

Gården omges av vidsträckt odlingsmark – landskapsåkrar. Genom att odla fälten sköter man det öppna kulturlandskapet. Förutom traditionella sädesväxter sår man örter och olika blommor på vissa fält, där stadsbor får plocka av dem för att ta hem.

Tomtbacka gård erbjuder stadsborna ett intressant utflyktsmål, ett bra exempel på ett fungerande lantbruk och, i synnerhet för stadsbarn, en möjlighet att lära känna husdjur: kor, får, svin och höns.

📷 Bild Mikko Uro

📷 Bild Kikka Niittynen

Höbärgning på Domarby gård

21

Nära Tomtbacka ligger Domarby gård. De vida odlingarna som omger gården hör till det värdefulla Domarby – Tomtbacka kulturlandskapet.

I juli hålls den traditionella höbärgningen på herrgårdens åkrar. Vid detta årliga evenemang får också stadsborna delta i höbärgningsarbetet.

📷 Bild Paula Hänninen

Koloniträdgårdar och odlingslotter

Att sköta en odlingslott är en viktig rekreationsform för många stadsbor. Helsingfors har ett tiotal områden med koloniträdgårdar och flera tiotal områden med odlingslotter på olika håll i staden. Där odlas grönsaker och rotfrukter för matlagning hemma, och dessutom blommor och buskar som ögonfröjd.

📍 *Lökplantering på en odlingslott.*

Bild Kikka Niittynen

Odlingslotterna och koloniträdgårdarna är rekreationsområden som är öppna för alla, där alla har lov att vandra längs gångarna. Lotterna används av hyresgästerna själva.

📍 *De små stugorna i koloniträdgårdarna och de väl skötta gårdarna skapar en idyll i stadslandskapet.*

Bild Kikka Niittynen

Herrgårdarna ger en fläkt kulturhistoria

Mer än tjugo herrgårdsparkar har bevarats i Helsingfors. De flesta av dem ägs av staden. Herrgårdarna är en viktig del av vår stads kulturhistoria. I den ständigt föränderliga stadsbilden erbjuder herrgårdsmiljöns gamla ädla träd, många varierande växter och vackra gamla byggnader en rofylld plats där man kan pusta ut, både för stadens invånare och för resenärer.

Hertonäs herrgårdspark

28

Borgbyggarvägen 12-14 (Hertonäs)

Hertonäs gård fick sin nuvarande form i början av 1800-talet då herrgårdens porslinsfabrik byggdes om till den nuvarande karaktärsbyggnaden och en formträdgård och en landskapspark planterades runt den.

I en formträdgård i barockstil skall det finnas långa alléer och dekorativa planteringar som bildar låga, geometriska figurer. I parken växer många värdefulla gamla träd: lindar, ekar, almar, askar, lärkträd och päronträd. I herrgårdens landskapspark finns flera dammar och två lusthus ritade av arkitekt Carl Ludvig Engel.

Herrgårdsbyggnaden fungerar numera som museum. Området ägs av föreningen Svenska Odlingens Vänner i Helsingfors, men Helsingfors stad svarar för underhållet.

← Framför karaktärsbyggnaden ligger en trädgård i barockstil.

Bild Roy Koto

→ Den romantiska bågbron i herrgårdsparken.

Bild Roy Koto

Ytterligare information om herrgårdarna i Helsingfors finns på Internet: www.hkr.hel.fi/viher.

→ Vitsipporna blommar i Stansvik herrgårdspark på Degerö.

Bild Kikka Niittynen

Naturens under i

skyddsområdena

I Helsingfors finns omkring fyrtio naturskyddsområden. Nästan alla ägs av staden. En del ligger på fastlandet och en del på öar utan vägförbindelse. Det äldsta naturskyddsområdet är Tirklacken utanför Drumsö. Den fredades år 1948.

Vik-Gammelstadsfjärden

24

Naturskyddsområdet Gammelstadsviken ligger i Helsingfors geografiska mittpunkt. Det är Helsingfors största och mest kända naturskyddsområde och ett populärt mål för naturutflykter. Till skyddsområdet hör stora vassruggar, strandängar, frodiga strandskogar och öppet vatten. Denna internationellt sett värdefulla, naturliga oas är en viktig rastplats för flyttfåglar och en häckningsplats för en artrik fågelfauna.

Utflykter i naturskyddsområdet med omgivning leds längs utstakade rutter och stigar och till fågeltorn. Under den isfria tiden är det bara tillåtet att röra sig längs spångarna.

Ytterligare information om naturskyddsområdena på miljöcentralens Internetsidor: www.hel.fi/ymk/Lusu_esitet/f_luonnonsuojelualue_esite.htm.

← Vik är fågelskådarnas favoritplats.

Bilder Kikka Niittynen

Alltid sommar i Vinterträdgården

Hammarskjöldsvägen 1 (Bortre Tölö) 11

I Helsingfors stads mer än hundra år gamla Vinterträdgård är det evig sommar. I trädgården finns ungefär 200 exotiska växtarter. De kvittrande undulaterna och de nyfikna karporna brukar också fröjda besökarna.

Vinterträdgården attraherar besökare under alla årstider. Tack vare sina säsongprydnader är den särskilt populär under jul och påsk. I augusti – september är det skäl för alla rosintresserade att besöka rosenträdgården framför Vinterträdgården – då är rosorna som vackrast.

Vinterträdgården har fritt inträde. Vinterträdgården hyrs också ut för olika evenemang, som bröllop, födelsedagar och fotografering.

Ytterligare information på Internet:
www.hkr.hel.fi/viher.

Övriga vinterträdgårdar i Helsingfors

- Gardenia-Helsingfors i Vik,
www.gardenia-helsinki.fi
- Helsingfors universitets botaniska trädgård i Kajsaniemi, www.helsinki.fi/ml/botgard

📷 Bild Kikka Niittynen

26

👉 I Källparken i Gårdsbacka har man genom samarbete med invånarna byggt upp en skatepark. Skejtarna deltog i planeringen av parken. Bild Roy Koto

👉 Sommarblomster ger staden en glad uppsyn. Bild Vladimir Pohtokari

38

Karta över grönområden

1. Tjärholmen
2. Brunnsparcken
3. Esplanadparken
4. Gräsviksparken
5. Skojarberget
6. Sibeliusparken
7. Tölövikén
8. Björnparken
9. Leninparken
10. Alpparken
11. Vinterträdgården
12. Maila Talvios park
13. Mejlans arboretum
14. Degermyrparken
15. Brasparcken
16. Långforsén
17. Tomtbacka urskogsområde
18. Nackböle arboretum
19. Grotens fors
20. Tomtbacka gård
21. Domarby gård
22. Trollstensparken
23. Grävparken
24. Vik-Gammelstadsfjärden
25. Tranbackaparken
26. Källparken i Gårdsbacka (skateparken)
27. Den japanskinspirerade parken
28. Hertonäs herrgårdspark
29. Ilveskorpiparken
30. Nybondas

Utgivare: Helsingfors stads byggnadskontor, grönavdelningen

Redaktion: Kirsi Kivistö, Roy Koto, Studio Poema Oy

Svensk översättning: Mona Martin

Layout: Pekka Niemi / Rhinoceros Oy

Tryckeri: Frenckellin Kirjapaino Oy, Helsingfors 2002

Det naturnära Helsingfors

**Helsingfors stads byggnadskontor
Grönavdelningen**

PB 1520, 00099 Helsingfors stad

Besöksadress: Kaserngatan 21

Kundtjänsten: tfn 166 2500

www.hkr.hel.fi/viher